

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кулішов В.С., *завідувач кафедри педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО
«Університет менеджменту освіти» НАПН України,
кандидат педагогічних наук, доцент*

Практична підготовка здобувачів вищої освіти в Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (далі – БІНПО) ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України здійснюється згідно з Законом України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 року) та відповідно до низки локальних нормативних документів:

- «Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти»;
- «Положення про навчання, практику і стажування здобувачів вищої освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти»;
- «Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти»;
- «Положення про організацію освітнього процесу в умовах змішаного навчання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти»;
- «Положення про сприяння працевлаштуванню здобувачів освіти і випускників Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти»;
- «Положення про організацію і проведення видів практик здобувачів вищої освіти у БІНПО»;
- «Положення про організацію і проведення видів практик здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання та в період воєнного стану в БІНПО».

Практична підготовка здобувачів вищої освіти БІНПО є обов'язковою компонентою їх професійної підготовки, необхідною для здобуття ними відповідного освітнього ступеня, та має за мету набуття здобувачами вищої освіти професійних компетенцій. Практична підготовка займає 10-12 % загального часу, відведеного на опанування здобувачем освітньої програми.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти передбачає неперервність і послідовність її проведення з метою практичного застосування здобутих під час навчання обсягу практичних знань та вмінь, загальних та професійних компетентностей, які відповідають другому (магістерському) рівню вищої освіти.

У БІНПО для кожної освітньо-професійної програми розроблено відповідну програму практики та методичні рекомендації щодо її проходження.

Відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки проходять науково-педагогічну практику.

Мета практики – забезпечення зв'язку між науково-теоретичною і практичною підготовкою магістрів, формування у них системи компетентностей для виконання функцій викладача закладу вищої освіти.

Основними завданнями науково-педагогічної практики є:

- ознайомлення з сучасним станом навчальної та виховної роботи у закладах вищої освіти;
- поглиблення і розширення теоретичних знань із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих у процесі навчання, вміння застосувати їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- здобуття психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої освіти;
- вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій освіті, застосування сучасних технологій і методів, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувача освіти;

- набуття навичок професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності;
- виховання стійкого інтересу до професії викладача ЗВО, потреби в педагогічній самоосвіті.

Особливість цього виду практики полягає в тому, що вона передбачає реалізацію наукової і педагогічної складових, кожна з яких знаходить відображення в змісті практики і звітних документах. За результатами останнього перегляду освітньої програми «Педагогіка вищої школи» уведено в програму науково-педагогічної практики індивідуальні науково-дослідні завдання в контексті тематики майбутнього магістерського дослідження. Це допоможе здобувачам освіти апробувати на практиці актуальність досліджуваної проблеми, дозволить більш чітко визначити об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, його наукову новизну, окреслить напрями апробації кваліфікаційної роботи магістра.

Перед початком практики зі здобувачами освіти у БІНПО проводиться настановча конференція, метою якої є *ознайомлення майбутніх магістрів з програмою практики, базами практики та особливостями оформлення звітної документації.*

Обов'язковим елементом настановчої конференції є інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності під час проходження практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки проводиться на базах практики, що забезпечують виконання програми практики.

Для проведення науково-педагогічної практики використовуються заклади вищої та фахової передвищої освіти, як в м. Біла Церква, Київській області так і в інших областях України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі навчальних планів і програм практики.

Визначення баз практики здійснюється адміністрацією Інституту на основі прямих договорів про співпрацю із закладами освіти незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Здобувачі вищої освіти можуть також самостійно, з дозволу відповідних кафедр та адміністрації, обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання.

Загальний реєстр баз практик складається завідувачем практики на основі каталогів та окремо укладених договорів про спільну навчально-виробничу та практичну діяльність. Щороку каталоги та реєстр баз практик переглядається й оновлюється з урахуванням строків дії договорів.

На 2023-2024 навчальний рік реєстр баз практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти налічує за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки 19 закладів вищої та фахової передвищої освіти.

Після закінчення практики здобувачі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки оформлюють й подають на кафедру звітну документацію, визначену програмою практики. Ці документи повинні бути підписані керівником від бази практики.

Зміст звітної документації розкриває компетентності здобувача вищої освіти, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики. Звітна документація оформляється індивідуально кожним здобувачем освіти.

Звітна документація з практики повинна містити такі структурні елементи:

1. Індивідуальний план педагогічної практики, підписаний магістрантом і керівником практики.

2. Звіт про виконання індивідуального плану практики, підписаний магістрантом, керівником практики та науковим керівником закладу вищої освіти, у якого магістрант проходив практику. В кінці звіту здобувач наголошує на позитивних сторонах педагогічної практики, недоліках, що мали місце в організації практики, висловлює пропозиції та побажання щодо поліпшення

практики.

3. Конспект проведеного практичного чи семінарського заняття, затверджений науковим керівником або керівником практики.

4. Протокол обговорення навчального заняття, проведеного практикантом.

5. Самоаналіз проведеного заняття.

6. Аналіз 6-8 відвіданих занять.

7. Виконане індивідуальне науково-дослідне завдання.

8. Відомість рейтингового оцінювання магістерської практики.

9. Відгук керівника практики від підприємства, організації, установи.

10. Висновок керівника практики від БІНПО.

Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування керівникові практичної підготовки від кафедри та захищається у рамках звітної конференції перед комісією у складі трьох науково-педагогічних працівників, як правило членів проектної групи ОПП «Педагогіка вищої школи».

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практичної підготовки та індивідуального завдання, питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Оформлюється звіт відповідно до вимог, встановлених програмою відповідної практики та методичними рекомендаціями.

Основними критеріями оцінювання результатів педагогічної практики є:

- ступінь сформованості професійно-педагогічних умінь;
- рівень теоретичного осмислення магістрантами своєї практичної діяльності (її задач, змісту, методів, результатів, труднощів);
- рівень професійної та суспільної спрямованості майбутніх викладачів: інтерес до педагогічної професії, активність, відповідальне і творче відношення до роботи тощо.

Отже, в умовах воєнного стану організація практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки забезпечується:

1. Розробленим сучасним нормативно-правовим та навчально-методичним забезпечення практичної підготовки.
2. Інтегрованим підходом до організації практичної підготовки.
3. Чіткою організацією роботи зі здобувачами освіти щодо практичної підготовки, що включає обов'язкове проведення настановчої конференції на початку практики і звітної конференції по її закінченню.
4. Прямою взаємодією з роботодавцями та ключовими стейкгодерами з питань формування реєстру баз практичної підготовки.
5. Створенням умов для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти шляхом самостійного вибору ними баз практик відповідно до їх здібностей та професійних інтересів.
6. Організацією і проведенням практики на базі потужних закладів вищої та фахової передвищої освіти Київської області та інших областей України.